

Správa o výsledku kontroly

Na základe plánu kontrolnej činnosti na 2.polrok 2023 vykonala Ing. Ingrid Konečná Veverková, hlavná kontrolórka mesta kontrolu hospodárenia a nakladania s pohľadávkami mesta.

Predmet kontroly:

- overiť objektívny stav kontrolovaných skutočností a ich súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi a vnútornými aktmi riadenia so zameraním na dodržiavanie zákonnosti, hospodárnosti a efektívnosti pri hospodárení s pohľadávkami mesta
- skontrolovať dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov pri hospodárení s pohľadávkami mesta

Účel kontroly:

- overiť, ako kontrolovaný subjekt postupoval pri vymáhaní pohľadávok, či využíval všetky právne prostriedky, vrátane včasného uplatňovania svojich práv vo veci vymáhania pohľadávok,
- overiť stav v oblasti hospodárenia a nakladania s pohľadávkami, ktoré kontrolovaný subjekt evidoval v účtovníctve a inventarizoval ku dňu zostavenia riadnej účtovnej závierky

Zabezpečenie dostatočného objemu finančných prostriedkov je základným predpokladom pre realizáciu akýchkoľvek aktivít mesta a jedným z nástrojov zabezpečenia jeho príjmov je aj efektívne vymáhanie pohľadávok v prípadoch, keď dlžníci nespĺnili riadne a včas svoje finančné záväzky voči mestu. Z uvedeného dôvodu bola vykonaná kontrola hospodárenia a nakladania s pohľadávkami mesta.

Výsledok kontroly:

1./ Legislatívna úprava kontrolovanej oblasti a informácia o predmete kontroly

Kontrolovanú oblasť upravujú nasledovné právne predpisy:

- Zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o majetku obcí“)
- Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 563 / 2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“)
- Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom mesta Brezna (ďalej len „Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom“)
- Smernica č. S – 02/2017 – Zásady postupu pri vymáhaní daňových nedoplatkov a nedaňových pohľadávok.

Pohľadávka je právo osoby (veriteľa) požadovať od inej osoby (dlžníka) majetkovú hodnotu. Pohľadávka, teda právo na plnenie, vzniká najčastejšie na základe zmluvy. V prípade orgánov miestnej samosprávy vznikajú pohľadávky najmä z prenájmov, z miestnych daní, z vymáhania pokút za porušenie zákonov a pod. Pohľadávku možno tak, ako takmer všetky majetkové práva vymáhať súdnou cestou, prípadne aj v exekučnom konaní.

Súčasťou pohľadávky je aj príslušenstvo pohľadávky – zmluvné úroky (ak boli dohodnuté), úroky z omeškania (ak dlžník mešká s platbou) a náklady spojené s uplatnením pohľadávky (najmä súdne trovy) – podľa § 121 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka - príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

Podľa záverečného účtu mesta Brezna kontrolovaný subjekt evidoval k 31.12.2022 pohľadávky vo výške 1 484 557 €, z toho pohľadávky po lehote splatnosti vo výške 1 219 050 €.

Vývoj pohľadávok podľa lehoty splatnosti:

Rok	Pohľadávky v lehote splatnosti	Pohľadávky po lehote splatnosti
2016	172 730	861 994
2017	167 318	1 035 441
2018	164 619	1 324 642
2019	205 978	1 158 484
2020	185 532	1 323 770
2021	34 439	1 383 653
2022	265 507	1 219 050

(údaje sú uvedené v €)

Podľa inventarizovaného stavu pohľadávok k 31.12.2022, ktorý kontrolovaný subjekt uvádza v inventarizačnom zápise a inventúrnych súpisoch pohľadávok, bol stav pohľadávok 1 484 557 €, tak ako je uvedené v záverečnom účte mesta Brezna.

Vývoj daňových pohľadávok – nedoplatkov za uplynulé roky:

	2018	2019	2020	2021	2022
Daň z nehnuteľností	254 440	329 530	465 538	336 770	311 101
Daň za psa	3 871	4 943	3 907	3 764	4 035
Daň za verejné priestranstvo	4 473	5 402	6 677	3 846	2 082
Daň za nevýherné hracie automaty	0	0	667	0	0
Daň za ubytovanie	77	593	107	87	1 665
Poplatok za KO	389 037	422 063	450 832	462 189	482 564
Celkom	651 821	762 531	927 728	806 656	801 447

(údaje sú uvedené v €)

Kontrolovaný subjekt evidoval k 31.12.2022 nedaňové pohľadávky vo výške 683 110,06 €, z toho pohľadávky po lehote splatnosti vo výške 417 603,10 € a daňové pohľadávky vo výške 801 447 €.

Podľa záverečného účtu mesta za rok 2022 bolo v roku 2022 celkovo začatých 625 exekučných daňových konaní, z toho bolo ukončených 360 daňových exekučných konaní a zostalo neukončených 265 daňových exekučných konaní. V roku 2022 bolo zriadených ďalších 94 záložných práv k nehnuteľnostiam daňových dlžníkov a 13 záložných práv bolo zrušených. Od júla 2022 kontrolovaný subjekt začal uplatňovať nový inštitút vymáhania daňových nedoplatkov, a to daňové exekúcie zadržaním vodičského preukazu podľa § 148a zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní v znení neskorších predpisov (daňový poriadok).

Kontrolovaný subjekt evidoval k 31.12.2022 nedaňové pohľadávky vo výške 683 110,06 € v nasledovnom členení :

Pohľadávka po lehote splatnosti	Výška v €
služby za užívanie nebytových priestorov	40 389,66
pokuty OÚ Brezno za priestupky	14 666,39
nájom pozemkov	15 675,57
nájom nebytových priestorov	60 911,36
nájom bytov	72 451,62
vodné a stočné	10 901,07
nájom bytov do r. 2008 (BYPOS)	37 584,56
Spoločný obecný úrad	9 105,00
priestupky za uloženie odpadu	2 583,96
MsP - pult centrálnej ochrany	3 784,12
MsP - pokuty	2 155,00
služby spojené s nájmom bytov	120 369,16
služby spojené s nájmom nebytových priestorov	14 161,75
ostatné pohľadávky	7 532,96

Z celkovej výšky nedaňových pohľadávok - 683 110,06 € bola výška pohľadávok na nájomnom a cenách služieb spojených s užívaním bytov k 31.12. 2022 vo výške 230 405,34 €. Výška uvedených pohľadávok vznikla neuhradením nájomného, prípadne ceny služieb spojených s užívaním bytov nájomníkmi a aj ročným vyúčtovaním tepla v bytoch. Pohľadávky za nájom bytov a služieb spojených s nájmom sa týka celkovo 119 nájomníkov, z toho 18 pohľadávok bola v štádiu vymáhania. Kontrolovaný subjekt zasiela všetkým nájomníkom už pri prvom nezaplatení nájomného výzvu. Pri dlhodobom neplatení nájomného sú zasielané upomienky vo forme pokusov o mimosúdnu pokonávku. V roku 2022 neboli doručené žiadne výpovede z nájmu a ani žaloby na vypratanie bytu.

Výška pohľadávok na nájomnom a cenách služieb spojených s užívaním nebytových priestorov bola k 31.12.2022 vo výške 76 511,37 €. Výška uvedených pohľadávok vznikla neuhradením nájomného, prípadne ceny služieb spojených s užívaním nebytových priestorov nájomníkmi. Ide o dve skupiny pohľadávok – v jednej skupine sú pohľadávky, ktoré sú evidované dlhodobo, nájomné zmluvy sú s uvedenými nájomcami ukončené; v druhej skupine sú krátkodobé pohľadávky, ktoré vznikli aj počas epidémie COVID a splácajú sa priebežne. Osobitnou skupinou sú pohľadávky voči spoločnostiam, ktoré sú v likvidácii, prípadne v konkurze. K vysporiadaniu týchto pohľadávok bude možné pristúpiť až po vykonaní ich likvidácie a to z dôvodu, že spoločnosti nedisponujú dostatočným majetkom, ktorým by mohli pokryť dlžnú čiastku.

Výška pohľadávok za vodné a stočné bola k 31.12.2022 vo výške 10 901,07 €. Pohľadávky však tvoria zväčša zálohové platby, ktoré sú v priebehu roka zúčtované a odberatelia tieto pohľadávky priebežne uhrádzajú.

Výška pohľadávok na nájomnom za pozemky k 31.12.2022 bola v celkovej výške 15 675,57 €, z toho sa riešili pohľadávky:

- Horehronský sociálny podnik - pohľadávka vo výške 121,15 € je prihlásená do konkurzu,
- X-ADVENTURE, s.r.o. - pohľadávka vo výške 1 000 € - vydaný plat. Rozkaz,
- Félix Veverka – IXO - pohľadávka vo výške 12 890,10 € - dohoda o uznaní dlhu a následne žaloba na súd,

- Ing. Milan Petrla - ART Brezno s.r.o. - pohľadávka vo výške 347,63 € - dohoda o ukončení zmluvy.

Počet evidovaných daňových dlžníkov k 31.12.2022 podľa jednotlivých druhov miestnych daní a poplatku za komunálny odpad v členení na právnické osoby/fyzické osoby podnikatelia (PO) a na fyzické osoby (FO):

Evidovaní dlžníci	PO	FO	Spolu
Daň z nehnuteľností	37	285	322
Daň za psa	2	47	49
Daň za verejné priestranstvo	10	22	32
Daň za predajné automaty	0	0	0
Daň za nevýherné hracie prístroje	0	0	0
Poplatok za komunálny odpad	58	1068	1126

Počet evidovaných daňových dlžníkov k 31.12.2016 pri poslednej kontrole hospodárenia a nakladania s pohľadávkami podľa jednotlivých druhov miestnych daní a poplatku za komunálny odpad v členení na právnické osoby/fyzické osoby podnikatelia (PO) a na fyzické osoby (FO):

Evidovaní dlžníci	PO	FO	Spolu
Daň z nehnuteľností	48	445	503
Daň za psa	1	77	78
Daň za verejné priestranstvo	6	7	13
Daň za predajné automaty	0	0	0
Daň za nevýherné hracie prístroje	0	0	0
Poplatok za komunálny odpad	66	1283	1349

Na otázku hlavnej kontrolórky koľko prípadov bolo riešených v rokoch 2021-2022 v rámci vyhľadávacej činnosti a miestneho zisťovania bolo zo strany kontrolovaného subjektu uvedené nasledovné:

„Komunálny odpad –pri fyzických osobách – občanoch sa vykonáva vyhľadávacia a zisťovacia činnosť hlavne pred hromadnou tlačou rozhodnutí. Musíme odkontrolovať každého poplatníka (cca 9300 poplatníkov KO) v systéme ISS a porovnať aktuálny počet osôb, za ktoré platí poplatok s počtom osôb na adrese. Ak nesúhlasí počet, vyhľadávame, či sa niekto narodil, zomrel, zmenil trvalý pobyt, prechodný pobyt, prisťahoval, odsťahoval, odišiel k partnerovi, rozviedol sa, kúpil nehnuteľnosť, predal nehnuteľnosť, prišiel do nájmu, odišiel z nájmu a pod. Tieto zisťovania robíme z dostupných modulov ISS, v spolupráci s evidenciou obyvateľstva – REGOB, a ak nie je možné dostať informácie z nášho systému, telefonujeme, mailujeme, alebo píšeme poplatníkom predvolanie a doriešime osobne. Po hromadnej tlači rozhodnutí túto činnosť vykonávame priebežne podľa potreby, situácii a času celoročne, pri každom oznámení alebo žiadosti poplatníka. Platby a nedoplatky sa kontrolujú aj pri každom potvrdení pre inú organizáciu alebo odbor na úrade (potvrdenia pre SAD, pre ÚPSVR, pre odbor starostlivosti o obyvateľa MsÚ). Pri komunálnom odpade pri právnických osobách a podnikateľoch (cca 560 poplatníkov) pred tlačou rozhodnutí vstúpime do každého poplatníka a skontrolujeme s obchodným alebo živnostenským registrom.

Miestne zisťovania sa robia priebežne počas celého roka na základe informácií zistených v teréne (napr. pri otvorení novej prevádzky alebo pri zániku prevádzky sa posielajú výzvy a komunál sa rieši osobne s poplatníkom).

Daň z nehnuteľností – vyhľadávacej činnosti (cca 8300 daňovníkov) sa venujeme počas celého roka – kontrola katastra, komunikácia so stavebným úradom ohľadne vydaných stavebných povolení a kolaudačných rozhodnutí na nové stavby, komunikácia s pozemkovým úradom, komunikácia s matrikou a REGOBom ohľadne adries pozostalých pri úmrtí daňovníka. Kontroluje sa zmena účelu využitia stavby v rámci stavebného konania a v spolupráci s odborom majetkovým kontrola daňovníkov, ktorí kúpili nehnuteľnosť od mesta alebo predali mestu. V prípade, že máme č. telefónu, rieši sa najskôr zistenie telefonicky. Ak sa nedá vyriešiť po telefóne, riešime prípad zaslaním predvolania, písaním na mail, alebo pošleme výzvu, alebo využijeme iné zákonné prostriedky.

Počet prípadov riešených v rokoch 2021 až 2022: mailová komunikácia cca 500 odoslaných mailov, 240 zaslaných predvolaníek a 56 zaslaných výziev na podanie daňového priznania. Ak subjekt nereaguje na žiadnu z uvedených možností, pristúpime k uloženiu pokuty, za roky 2021 až 2022 bolo uložených 146 pokút.

Počas celého roka sa sledujú všetky dedičské konania, sledujú registre, na ktorých sa uverejňujú dražby.

Pri vyhľadávacej činnosti zhromažďujeme informácie o daňových subjektoch, vyhľadávame neprihlásené alebo neregistrované daňové subjekty, overujeme úplnosť a správnosť evidencie alebo registrácie daňových subjektov a zisťujeme ďalšie skutočnosti rozhodujúce pre správne vyrubenie dane, zabezpečenie jej úhrady a vymáhanie daňového nedoplatku, pričom túto činnosť vykonávame aj bez priamej súčinnosti daňového subjektu.

Pri vyhľadávacej a zisťovacej činnosti dane z nehnuteľností u právnických osôb (cca 285 daňovníkov) sa zisťuje a porovnáva s obchodným registrom, živnostenským registrom, katastrom nehnuteľností a katastrálnou mapou.

Verejné priestranstvo – trvalé parkovanie motorového vozidla – pravidelne zisťujeme pri hromadnej tlačí začiatkom roka (cca 1300 daňovníkov), aj pri nových žiadateľoch počas celého roka nedoplatky, nakoľko v zmysle VZN v prípade akéhokoľvek nedoplatku nemôže mesto parkovacie miesto prideliť, v prípade už prideleného ho musíme zrušiť. Kontroluje sa zrušenie trvalého pobytu – tiež je to dôvod na zrušenie parkovacieho miesta. V súčinnosti s odborom životného prostredia a stavebného poriadku sa podľa potreby aktualizujú parkovacie miesta a evidenčné čísla vozidiel. Každý daňovník s parkovacím miestom má založený spis, pred tlačou sa prejde každý jeden spis a porovnáva s údajom v ISS, aby sa nestalo, že sa daň vyrubí niekomu, kto má parkovacie miesto zrušené alebo naopak daň sa nevyrubí novému daňovníkovi. Každému daňovníkovi je k rozhodnutiu priložená známka (nálepka), ktorá slúži na kontrolu Mestskou políciou.

Daň za psa - pred tlačou (cca 1050 daňovníkov) sa kontroluje komplet celá dokumentácia, pri nejasnostiach a nezrovnalostiach sa píše predvolania a výzvy. Týmto spôsobom sa reaguje aj na každý prijatý podnet od občanov aj organizácií“.

Na otázku koľko spisov bolo zo strany referentiek na úseku daní odstúpených na daňové exekučné konanie bolo uvedené, že v prípade zistenia nedoplatku sa zasiela daňovníkovi resp. poplatníkovi výzva na zaplatenie nedoplatku. Počty výziev zaslaných za roky 2021-2022 bolo spolu 3770. Ak daňovník resp. poplatník nereaguje na výzvu a pohľadávku nezaplatí, referentky na úseku daní pristupujú k vytvoreniu spisov na odstúpenie na exekučné konanie. Počet spisov zaslaných na exekučné konanie v rokoch 2021-2022 bolo spolu 473.

Na otázku koľko bolo začatých a koľko ukončených daňových exekučných konaní s uvedením dôvodu ukončenia daňového exekučného konania boli zo strany kontrolovaného subjektu zaslané tabuľky:

Počiatkový stav k 1.1.2021	520
Začaté exekúcie	203 (197 FO a 6 PO)
Ukončené exekúcie rok 2021	232 (206 FO a 26 PO)
Stav k 31.12.2021	491
Ukončené podľa	
1) § 2 ods. 1 písm. a) zák. č. 233/2019 Z.z (uplynulo 5 rokov – nevykonalé)	99
2) § 2 ods. 1 písm. b) zák. č. 233/2019 Z.z (zánik spoločnosti BPN, zomrel nemajetný)	5
3) § 2 ods. 1 písm. d) zák. č. 233/2019 Z.z (konkurz)	13
4) § 48 zák.č.7/2005 Z.z. (exekučné konania sa vyhlásením konkurzu zastavujú)	1
5) § 51 ods. 1 zák. č. 233/1995 Z.z (späťvzatie návrhu)	2
6) § 53 ods. 3 písm. b) zák. č. 233/1995 Z.z (zamietnutie návrhu na exe)	1
7) § 61n ods. 1 písm. a) zák. č. 233/1995 Z.z (zánik BPN)	1
8) § 61n ods. 1 písm. c) zák. č. 233/1995 Z.z (nepodarilo sa zistiť majetok alebo príjmy)	1
9) § 61n ods. 1 písm. f) zák. č. 233/1995 Z.z (z os. predpisu vyplýva, že sa exekúcia zastavila)	2
10) § 61n ods. 1 písm. g) zák. č. 233/1995 Z.z (osobitný predpis § 167f ods.2 zák.č.7/2005 Z.z.)	12
11) § 61o ods. 1 písm. f) zák. č. 233/1995 Z.z (daňový nedoplatok bol vyrovnaný)	44
12) § 96 ods. 1 písm. f) zák. č. 563/2009 Z.z (daňový nedoplatok bol vyrovnaný)	50
13) § 96 ods. 1 písm. g) zák. č. 563/2009 Z.z (iný dôvod- nie je možné pokračovať v DEK)	1
Počiatkový stav k 1.1.2022	491
Začaté exekúcie	134 (130 FO a 4 PO)
Ukončené exekúcie rok 2022	360 (330 FO a 30 PO)
Stav k 31.12.2022	265
Ukončené podľa	
1. § 2 ods. 1 písm. a) zák. č. 233/2019 Z.z (uplynulo 5 rokov – nevykonalé)	194
2. § 2 ods. 1 písm. b) zák. č. 233/2019 Z.z (zánik spoločnosti BPN, zomrel nemajetný)	2
3. § 2 ods. 1 písm. d) zák. č. 233/2019 Z.z (konkurz)	2
4. § 48 zák.č.7/2005 Z.z. (exekučné konania sa vyhlásením konkurzu zastavujú)	1
5. § 51 ods. 1 zák. č. 233/1995 Z.z (späťvzatie návrhu)	0
6. § 53 ods. 3 písm. b) zák. č. 233/1995 Z.z (zamietnutie návrhu na exekúciu)	0
7. § 61n ods. 1 písm. a) zák. č. 233/1995 Z.z (zánik BPN)	4
8. § 61n ods. 1 písm. c) zák. č. 233/1995 Z.z (nepodarilo sa zistiť majetok alebo príjmy)	8
9. § 61n ods. 1 písm. f) zák. č. 233/1995 Z.z (z os. predpisu vyplýva, že sa exekúcia zastavila)	2
10. § 61n ods. 1 písm. g) zák. č. 233/1995 Z.z (osobitný predpis § 167f ods.2 zák.č.7/2005 Z.z.)	4
11. § 61o ods. 1 písm. f) zák. č. 233/1995 Z.z (daňový nedoplatok bol vyrovnaný)	44
12. § 96 ods. 1 písm. f) zák. č. 563/2009 Z.z (daňový nedoplatok bol vyrovnaný)	95
13. § 96 ods. 1 písm. g) zák. č. 563/2009 Z.z (iný dôvod- nie je možné pokračovať v DEK)	0
14. § 44 ods. 2 zák. č. 233/1995 Z.z (súhlas so zastavením exekúcie)	2
15. § 57 ods. 1 písm. h) zák. č. 233/1995 Z.z (súd exekúciu zastaví, ak majetok nestačí ani na trovy exekúcie)	1
16. § 58 ods. 1 zák. č. 233/1995 Z.z (Exekúciu zastaví súd na návrh alebo aj bez návrhu.)	1

Kontrolovaný subjekt u nedaňových pohľadávok na otázky

1. koľko spisov bolo zo strany referentov na úseku majetku odstúpených na ďalšie vymáhanie v rokoch 2021 a 2022 a komu konkrétne,
2. koľko bolo v tomto období začatých a koľko ukončených nedaňových exekučných konaní s uvedením dôvodu ukončenia exekučného konania,

neposkytol žiadne informácie a žiadne údaje.

2./ Kontrola postupu pri inventarizácii pohľadávok, kontrola zákonných náležitostí inventarizačného zápisu a inventúrnych súpisov

Kontrolovaný subjekt vykonal inventarizáciu ku dňu, ku ktorému zostavil riadnu účtovnú závierku, t.j. k 31.12.2022. Z vykonanej inventarizácie vyhotovil inventarizačný zápis a inventúrne súpisy.

Po kontrole inventúrnych súpisov hlavná kontrolórka uvádza, že z ich obsahu nebolo možné zistiť nasledovné skutočnosti:

- či bola overená reálnosť ocenenia pohľadávok,
- či boli overené lehoty splatnosti pohľadávok,
- či bola preverená opodstatnenosť tvorby opravných položiek a ich výška,
- či bola vykonaná kontrola zaúčtovania prípadných úrokov z omeškania,
- či boli overené doby vzniku pohľadávok vo vzťahu k premlčaným pohľadávkam,
- či boli preskúmané dôvody vzniku nezaplatených, resp. sporných pohľadávok.

Zákon o účtovníctve definuje inventúrny súpis ako účtovný záznam, ktorý zabezpečuje preukázateľnosť účtovníctva.

Z kontrolovaných inventúrnych súpisov nebolo možné zistiť – preukázať na základe akých dokladov bola vykonaná inventúra pohľadávok, konkrétne na základe akých dokladov bola posúdená existencia a výška pohľadávok, správnosť vyčíslenia úrokov z omeškania a či vôbec boli vyčíslené, overenie lehôt splatnosti, overenie doby vzniku pohľadávok vo vzťahu k premlčaným pohľadávkam, preskúmanie nakladania s nezaplatenými, resp. spornými pohľadávkami,

Po kontrole inventarizačných zápisov, hlavná kontrolórka uvádza, že z ich obsahu nebolo možné zistiť aké sú konkrétne výsledky inventarizácie pohľadávok – či boli prijaté opatrenia na vymáhanie pohľadávok, či bola posúdená a preverená reálnosť ocenenia pohľadávok, opodstatnenosť tvorby opravných položiek a ich výška, či bola posúdená splatnosť pohľadávok v akom termíne a v akej výške. Výsledkom inventarizácie pohľadávok neboli návrhy na prípadný odpis pohľadávok v zmysle právnych predpisov a zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta.

Hlavná kontrolórka na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku odporúča:

- vykonávať inventúru a inventarizáciu pohľadávok v súlade s platnou právnou úpravou,
- vyhotovovať inventúrne súpisy, ktoré obsahujú náležitosti podľa zákona o účtovníctve a spĺňajú náležitosti účtovného záznamu, ktorý zabezpečuje preukázateľnosť účtovníctva,
- overovať reálnosť ocenenia pohľadávok, lehoty splatnosti pohľadávok, opodstatnenosť tvorby opravných položiek a ich výška, dôvody vzniku nezaplatených, resp. sporných pohľadávok a výsledky overenia zahrnúť do výsledkov inventarizácie

- vykonávať kontrolu zaúčtovania prípadných úrokov z omeškania a výsledky kontroly zahrnúť do výsledkov inventarizácie
- zabezpečiť zo strany prednostky MsÚ prijatie účinných opatrení na efektívne a účinné vykonávanie inventarizácie pohľadávok, aby tak bol zabezpečený už jej výkon k termínu účtovnej závierky k 31.12.2023.

3./ Kontrola hospodárenia a nakladania s pohľadávkami podľa spisov jednotlivých dlžníkov

Hlavná kontrolórka žiadala ku kontrole predložiť spisy jednotlivých dlžníkov. Zo strany kontrolovaného subjektu neboli predložené úplné a kompletne spisy, tak ako boli žiadané. Na základe tejto skutočnosti nebolo možné zistiť, či bol postup pri hospodárení a nakladaní s pohľadávkami v súlade s platnou právnou úpravou.

Upozorňujem, že nevedenie spisu, resp. vedenie spisu v rozpore s právnou úpravou je závažnou skutočnosťou, ktorá má za následok, že postup pri hospodárení a nakladaní s pohľadávkami nie je zdokumentovaný zákonným spôsobom. Túto skutočnosť by konštatovali všetky kontrolné orgány (napr. aj NKÚ) pri kontrole postupu hospodárenia a nakladania s pohľadávkami.

Existenciu spisu predpokladá aj platná a účinná Smernica č. S – 02/2017 – Zásady postupu pri vymáhaní daňových nedoplatkov a nedaňových pohľadávok, podľa ktorej „všetky záznamy daňových dlžníkov sú pracovníci odboru ekonomiky a financovania – úseku daní a poplatkov povinní evidovať cez ISS – modul písomnosti. Každý pracovník tohoto úseku je zodpovedný za kompletnosť a úplnosť každého spisu daňového dlžníka, ktorý spadá do jeho agendy. Zo spisu je neprípustné vyberať originály dokladov. V prípade potreby sa vyhotoví overená fotokópia. Každý jeden spis musí byť vždy kompletný a úplný“, pričom táto smernica sa vzťahuje aj na nedaňové pohľadávky a teda aj pre nedaňové pohľadávky platí postup pre vytváranie spisu nedaňového dlžníka.

Hlavná kontrolórka na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku odporúča:

- upraviť Smernicu č. S – 02/2017 – Zásady postupu pri vymáhaní daňových nedoplatkov a nedaňových pohľadávok o povinnosť viesť spis nedaňového dlžníka
- určiť obsah spisu dlžníka, tak aby bolo zrejmé na základe akého právneho titulu dlh - pohľadávka vznikla, kedy vznikla, dôvod vzniku pohľadávky a aké úkony boli vykonané na jej vymáhanie, kedy a v akej výške boli uplatnené úroky z omeškania a iné dôležité skutočnosti pre efektívne vymáhanie pohľadávok ako aj pre ich kontrolu.

Podľa Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom platí, že pokiaľ k vyrovnaní pohľadávky zo strany dlžníka v lehote jej splatnosti nedôjde, je mesto prípadne príslušný správca, povinný pristúpiť k vymáhaniu takejto pohľadávky prostredníctvom príslušných orgánov. Súčasne s pohľadávkou je mesto, prípadne príslušný správca povinný vymáhať aj príslušenstvo pohľadávky, ktorým sú úroky a poplatky z omeškania, prípadne iné spôsoby zabezpečenia pohľadávky napr. zmluvné pokuty dohodnuté pre prípad omeškania. Ak je pohľadávka prechodne nevymožiteľná, je mesto prípadne príslušný správca oprávnený dočasne upustiť od jej vymáhania, je však povinný jej vymožiteľnosť zabezpečiť tak, aby nedošlo k jej premlčaniu, prípadne k zániku práva. Len čo odpadnú dôvody dočasného upustenia od vymáhania pohľadávky, je mesto resp. príslušný správca povinný vykonať všetky úkony smerujúce k jej vymoženiu. Správca pohľadávky túto skutočnosť písomne zdokumentuje v spise. Ak sa preukáže, že pohľadávka je nevymožiteľná, prípadne, že jej

d'alsie vymahanie by bolo nehospodárne, možno od vymáhania pohľadávky upustiť. Pohľadávku je možné tiež započítať jednostranným právnym úkonom voči dlžníkovi, alebo vzájomným započítaním pohľadávky.

Z dôvody kontroly týchto ustanovení Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom si hlavná kontrolórka vyžiadala od kontrolovaného subjektu

1. písomnú informáciu či sa v prípade pohľadávok pristupuje k uplatneniu a vymáhaniu príslušenstva pohľadávok, ktorým sú úroky a poplatky z omeškania, prípadne iné spôsoby zabezpečenia pohľadávky napr. zmluvné pokuty dohodnuté pre prípad omeškania,
2. v akom objeme boli tieto úroky a poplatky z omeškania, prípadne zmluvné pokuty dohodnuté pre prípad omeškania zo strany mesta vyúčtované dlžníkom za roky 2020, 2021 a 2022
3. a v akom objeme boli tieto úroky a poplatky z omeškania, prípadne zmluvné pokuty dohodnuté pre prípad omeškania boli zo strany dlžníkov zaplatené za roky 2020, 2021 a 2022
4. v koľkých prípadoch mesto pristúpilo k upusteniu od vymáhania nedaňových pohľadávok a započítaniu nedaňových pohľadávok za roky 2020, 2021 a 2022 a spisy resp. doklady preukazujúce upustenie od vymáhania nedaňových pohľadávok a započítanie nedaňových pohľadávok, ktoré bolo realizované v roku 2022.

Zo strany kontrolovaného subjektu bola poskytnutá informácia, že v rokoch 2020, 2021 a 2022 sa v prípade nedaňových pohľadávok nepristúpilo k uplatneniu a vymáhaniu príslušenstva pohľadávok, ktorým sú úroky a poplatky z omeškania. Nevyužili sa ani iné spôsoby zabezpečenia pohľadávok. Rovnako v rokoch 2020, 2021 a 2022 sa v prípade nedaňových pohľadávok nepristúpilo k upusteniu od vymáhania nedaňových pohľadávok a započítaniu nedaňových pohľadávok.

Kontrolou boli zistené závažné pochybenia pri hospodárení a nakladaní s pohľadávkami.

Podľa § 7 ods.2 zákona o majetku obcí sú orgány obce a organizácie povinné majetok obce zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať. Sú povinné používať všetky právne prostriedky na ochranu majetku, vrátane včasného uplatňovania svojich práv alebo oprávnených záujmov pred príslušnými orgánmi.

Mesto v Zásadách hospodárenia a nakladania s majetkom upravilo spôsob, akým bude postupovať pri hospodárení a nakladaní s pohľadávkami.

Podľa §14 Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesto má povinnosť uplatňovať práva z pohľadávok tak, aby k ich vyrovnaniu došlo najneskôr v posledný deň lehoty ich splatnosti. Pokiaľ k vyrovnaniu pohľadávky zo strany dlžníka v lehote jej splatnosti nedôjde, je mesto povinné pristúpiť k vymáhaniu takejto pohľadávky prostredníctvom príslušných orgánov. Súčasne s pohľadávkou je mesto povinné vymáhať aj príslušenstvo pohľadávky, ktorým sú úroky a poplatky z omeškania, prípadne iné spôsoby zabezpečenia pohľadávky napr. zmluvné pokuty dohodnuté pre prípad omeškania.

Kontrolovaný subjekt nepristúpil k zabezpečeniu pohľadávok a tiež neuplatnil voči dlžníkovi sankčné úroky a poplatky z omeškania, prípadne iné spôsoby zabezpečenia pohľadávky napr. zmluvné pokuty dohodnuté pre prípad omeškania.

Kontrolovaný subjekt v prípade zabezpečenia a vymáhania nedaňových pohľadávok a ich príslušenstva konal v rozpore s § 7 ods.2 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí a s §14 Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta Brezna.

Hlavná kontrolórka na odstránenie zisteného nedostatku a príčin jeho vzniku odporúča:

- k vymáhaniu pohľadávok pristupovať v súlade s platnými predpismi,
- každú pohľadávku vrátane príslušenstva zabezpečiť voči jej premlčaniu,
- voči dlžníkom uplatňovať sankčné úroky a poplatky z omeškania, prípadne iné spôsoby zabezpečenia pohľadávky v súlade s platnými predpismi
- zabezpečiť zo strany prednostky MsÚ prijatie účinných opatrení na efektívne a účinné vymáhanie pohľadávok.

MsÚ za účelom určenia postupu pri vymáhaní pohľadávok ako aj určenia postupnosti krokov a delegovania zodpovednosti za jednotlivé kroky pri ich vymáhaní prijalo vlastnú právnu úpravu - Smernicu č. S – 02/2017 – Zásady postupu pri vymáhaní daňových nedoplatkov a nedaňových pohľadávok.

Smernica č. S – 02/2017 – Zásady postupu pri vymáhaní daňových nedoplatkov a nedaňových pohľadávok sa ukázala ako neúčinná, najmä z dôvodu, že v nej stanovený postup sa zo strany kontrolovaného subjektu nedodržuje a nie je v nej ani presne stanovené určenie postupnosti krokov a delegovanie zodpovednosti za jednotlivé kroky pri vymáhaní pohľadávok.

Podľa Smernice č. S – 02/2017 – Zásady postupu pri vymáhaní daňových nedoplatkov a nedaňových pohľadávok „pri nedaňových pohľadávkach mesta, za nájom a služby spojené s nájmom pri bytoch, nebytových priestoroch a pozemkoch, pri vzniku nedoplatku sú pracovníci OEF – úseku správy majetku povinný do 30 dní od vzniku nedoplatku spracovať a odoslať výzvu na zaplatenie nedoplatku s určením náhradného termínu splatnosti do 30 dní od doručenia výzvy. V prípade, že dlžník ani v náhradnej lehote určenej výzvou pohľadávku neuhradí, sú povinný do 15 dní od uplynutia náhradného termínu postúpiť všetky potrebné podklady na OSOVS k právnemu vymáhaniu. Poverený právnik mesta zabezpečí do 30 dní od doručenia podkladov všetky kroky k vymoženiu pohľadávky a ďalšie kroky v zmysle zmlúv o nájme bytov, nebytových priestorov a pozemkov.“

Kontrolou bolo zistené nedodržovanie citovaných ustanovení Smernice č. S – 02/2017 – Zásady postupu pri vymáhaní daňových nedoplatkov a nedaňových pohľadávok.

4./ Kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov pri vytváraní registratúrnych záznamov a spisov

Hlavná kontrolórka na základe vyššie uvedených závažných zistení vykonala kontrolu dodržiavania zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vyhlášky č. 410/2015 Z. z. o podrobnostiach výkonu správy registratúry orgánov verejnej moci a o tvorbe spisu (ďalej len „vyhláška“) a interného predpisu, ktorým je Registratúrny poriadok a registratúrny plán, ktorý bol prijatý a schválený pod č. P - 05/2020 (ďalej len „registratúrny poriadok“).

Kontrolou bolo zistené nedodržovanie § 6, §7, §9 a §10 vyhlášky č. 410/2015 Z. z. o podrobnostiach výkonu správy registratúry orgánov verejnej moci a o tvorbe spisu.

Hlavná kontrolórka na odstránenie zisteného nedostatku a príčin jeho vzniku odporúča:

- prijatý neelektronický záznam vždy označovať odtlačkom prezentačnej pečiatky, ktorá bude obsahovať náležitosti podľa §6 vyhlášky
- obeh registratúrneho záznamu zabezpečovať spôsobom, ktorý umožní sledovať všetky manipulačné úkony s registratúrnym záznamom, identifikovať osoby, ktoré ich vykonali, a určiť dátum ich vykonania podľa §10 vyhlášky.

Tvorbu spisu ustanovuje vyhláška v § 11 a vybavovanie spisu v §12; kontrolou bolo zistené nedodržanie týchto ustanovení tak pri tvorbe spisu ako aj pri vybavovaní spisu.

Kontrolou bolo zistené nedodržanie § 11 a §12 vyhlášky č. 410/2015 Z. z. o podrobnostiach výkonu správy registratúry orgánov verejnej moci a o tvorbe spisu.

Hlavná kontrolórka na odstránenie zisteného nedostatku a príčin jeho vzniku odporúča:

- vytvárať spis spájaním registratúrnych záznamov, ktoré sa viažu k tej istej veci
- zabezpečiť aby spis tvoril v súlade s právnou úpravou spisový obal, registratúrne záznamy a obsah spisu
- zabezpečiť, aby spisový obal bol neoddeliteľnou súčasťou spisu, do ktorého sa zakladajú jednotlivé registratúrne záznamy spolu s prílohami a obsah spisu a aby obsahoval názov pôvodcu, názov jeho organizačnej zložky, číslo spisu, vec, registratúrnu značku, znak hodnoty a lehotu uloženia, dátum uzatvorenia spisu, meno a priezvisko spracovateľa a označenie „Spisový obal“
- zabezpečiť, aby obsah spisu bol neoddeliteľnou súčasťou spisu a obsahoval poradové číslo registratúrneho záznamu, dátum jeho prijatia alebo odoslania, označenie odosielateľa alebo adresáta, vec a počet príloh, spôsob a dátum vybavenia
- zabezpečiť, aby spracovateľ vytváral obsah spisu priebežne
- zabezpečiť vybavovanie spisu v súlade s právnou úpravou, najmä aby sa spis vybavil v lehote ustanovenej všeobecne záväzným právnym predpisom, inak v lehote určenej pôvodcom
- zabezpečiť, aby údaje o vybavení, uzatvorení a uložení spisu spracovateľ vyznačil aj v evidencii spisov a na spisovom obale, ak bol vyhotovený ešte pred uložením spisu v príručnej registratúre a aby záznam v evidencii spisov obsahoval údaje, ako bola vec vybavená, kde je spis uložený a dátum uzatvorenia spisu.

Kontrolou bolo zistené nedodržanie čl. 8 ods. 10, 13 a 20 registratúrneho poriadku.

Hlavná kontrolórka na odstránenie zisteného nedostatku a príčin jeho vzniku odporúča:

- v registratúrnem denníku evidovať záznamy doručené MsÚ, ako aj záznamy vznikajúce z vlastného podnetu mesta (ex off) a interné záznamy v súlade s čl. 8
- zabezpečiť, aby záznamy boli evidované spravidla v deň doručenia (pri doručených záznamoch) a v deň odoslania (pri odosielaných záznamoch), avšak najneskôr do 3. pracovných dní, resp. do 7. pracovných dní
- zabezpečiť obeh internej korešpondencie v zmysle čl. 8 ods. 20 registratúrneho poriadku.

5./ Kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov pri vykonávaní základnej finančnej kontroly

Výkon základnej finančnej kontroly bol v kontrolovanom období upravený v zákone č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole“). Vykonávanie finančnej kontroly má kontrolovaný subjekt upravené v „Smernici upravujúcej systém finančného riadenia a finančnej kontroly“ vydanéj pod č. S- 02/2019, účinnéj od 1.7.2019.

Kontrolou hospodárenia a nakladania s nedaňovými pohľadávkami boli zistené závažné nedostatky a porušenia viacerých predpisov. Kontrolou zo strany hlavnej kontrolórky bolo tiež zistené, že roky sa v tejto oblasti nevedli úplné a kompletne spisy.

Hlavná kontrolórka konštatuje, že vnútorný kontrolný systém v tejto oblasti nefungoval, nepoukázal na nedostatky a nezabezpečil prijatie účinných a efektívnych opatrení na ich odstránenie.

Kontrolovaný subjekt nevytvoril a nezabezpečil účinný a efektívny systém finančného riadenia a finančnej kontroly v oblasti hospodárenia a nakladania s pohľadávkami.

Hlavná kontrolórka na odstránenie zisteného nedostatku a príčin jeho vzniku odporúča:

- vytvoriť a zabezpečiť účinný a efektívny systém finančného riadenia a finančnej kontroly v kontrolovanej oblasti – v oblasti hospodárenia a nakladania s pohľadávkami mesta
- prehodnotiť výkon základnej finančnej kontroly, aby ňou bol dosiahnutý cieľ finančnej kontroly podľa § 6 ods. 4 zákona o finančnej kontrole
- zabezpečiť zo strany prednostky MsÚ prijatie účinných opatrení na vytvorenie účinného a efektívneho systému finančného riadenia a finančnej kontroly v oblasti hospodárenia a nakladania s pohľadávkami.

Prednostka MsÚ má povinnosť prijať opatrenia na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku v lehote do 31.12. 2023 a predložiť hlavnej kontrolórke v lehote do 31.01.2024 písomný zoznam prijatých opatrení na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku.